

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: <i>Bevezetés a társadalomtudományokba</i>				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Vörös Miklós (voros@g.mome.hu, voros@mome.hu, mome.voros@gmail.com)				
Kód: B-DK-103	Tantervi hely: DK	Javasolt félév: 2020–2021-es tanév, 1. félév	Kredit: 5	Tanóraszám: 48
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás és szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: N.A.	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: <ul style="list-style-type: none"> A kurzus célja alapvető társadalomtudományi ismeretek elsajátításával és kultúraelméleti fogalmak tisztázásával elősegíteni a társadalmi és kulturális jelenségekkel kapcsolatos kritikai és reflektív, elemző és értelmező gondolkodás kialakítását. A péntek délelőtti három órás foglalkozásokon az előadásokat szemináriumi beszélgetések kísérik, melyek során a hallgatók szociológiaelméleti ismereteiket társadalomkritikai készségekké formálják. Ez a tudás és készség hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy megértsék a kreatív, művészi alkotótevékenység kulturális kontextusát, értékteremtő szerepét és kultúraformáló hatását a mai magyar és európai társadalomban.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <i>Tudás:</i> <ol style="list-style-type: none"> A hallgatót széles spektrumú műveltség jellemzi; a társadalmi, kulturális és művészeti jelenségek értelmezéséhez és elemzéséhez megfelelő fogalmkészlettel, valamint alapszintű elméleti és módszertani ismeretekkel és rendelkezik. ismeri a kultúra intézményrendszerét és annak működését; illetve általános szinten tájékozott saját szakterületének kutatómódszertanával (adat- és forrásgyűjtés, forráskritika, szelekció és értékelés) kapcsolatban. <i>Képesség:</i> <ol style="list-style-type: none"> A hallgató felismeri a design, a művészetek, média és építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra; magas szintű reflexiós képességekkel rendelkezik; illetve megalapozott véleményét képes szóban és írásban, magyarul és egy idegen nyelven, választékosan és logikusan felépítve kifejtetni. <i>Attitűd:</i> <ol style="list-style-type: none"> A hallgató a kortárs társadalmi és kulturális jelenségekkel és folyamatokkal kapcsolatban képes kritikai reflexiókat megfogalmazni és önállóan véleményt alkotni; tudatosan gondolkodik munkájának társadalmi vonatkozásairól; képes megérteni a tervezői és művészeti közeg szereplőinek gondolkodását; valamint nyitott más szakterületekkel való együttműködésre és közérthető kommunikációra törekszik azok szereplőivel. <i>Autónómia és felelősségvállalás:</i> <ol style="list-style-type: none"> A hallgató felismeri tevékenységének közösségi és társadalmi hatásait; elfogadja és hitelesen közvetíti szakterületének társadalmi szerepét, értékeit; megértően fordul a társadalmi és kulturális szempontból hátrányos helyzetű csoportok felé és alkotómunkájában törekszik a társadalmi felelősségvállalás alapelveit érvényesíteni; valamint tisztában van a technológiai fejlődés globális kockázataival és törekszik a környezettudatos, a környezeti és társadalmi fenntarthatóság szempontjait figyelembe vevő alkotómunkára.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: <ol style="list-style-type: none"> A társadalomtudományi gondolkodás kialakulása Kultúra és társadalom: fogalmi tisztázás Mindennapi élet: szocializáció és normalitás Kollektív emlékezet: hagyomány, örökség, történelem				

5. Etnicitás és faj: csoportidentitások és konfliktusok
6. Nem és szexualitás: az identitás és a másság politikái
7. Rokonság és család: kulturális antropológiai megközelítések
8. Társadalmi rétegződés és osztályszerkezet
9. A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelése
10. Demokrácia és állampolgárság
11. Állam, kormányzat, politika
12. A gazdasági élet társadalmi beágyazottsága
13. Életmód és életstílus: az ezredforduló fogyasztói társadalma
14. Nyilvánosság, kommunikáció, média

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus ismeretanyagának átadására és megbeszélésére péntekenként délelőtt 80+80 perces interaktív előadás és szeminárium keretében kerül sor. Az előadásokon és szemináriumi beszélgetéseken a részvétel minden hallgató számára kötelező. Minden szemináriumi beszélgetést a hallgatók számára előre megküldött (az óravázlatokban is megtalálható) kérdések vezetik fel.

A kurzus menete:

- Szeptember 11 – Bevezetés és kurzusismertető (szeminárium) + A társadalomtudományi gondolkodás kialakulása (előadás)
- Szeptember 18 – Kultúra és társadalom: fogalmi tisztázás (előadás + szeminárium)
- Szeptember 25 – Mindennapi élet: szocializáció és normalitás (előadás + szeminárium)
- Október 2 – Kollektív emlékezet: hagyomány, örökség, történelem (előadás + szeminárium) + Identitásformák: bevezető (előadás)
- Október 9 – Etnicitás és faj: csoportidentitások és konfliktusok (előadás + szeminárium)
- Október 30 – Nem és szexualitás: az identitás és másság politikái (előadás + szeminárium) + Rokonság és család: kulturális antropológiai megközelítések (előadás)
- November 6 – Társadalmi rétegződés és osztályszerkezet (előadás) + A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelése (szeminárium)
- November 13 – Demokrácia és állampolgárság (előadás) + Állam, kormányzat, politika (szeminárium)
- November 20 – A gazdasági élet társadalmi beágyazottsága (előadás) + Életmód és életstílus: az ezredforduló fogyasztói társadalma (szeminárium)
- November 27 – Nyilvánosság, kommunikáció, média (előadás) + Propaganda és cenzúra (szeminárium)
- December 4 – Zárthelyi dolgozat
- Január 8 – Félévzáró esszé leadása (feladatkiírás december 7-én)

A tételes tananyag elsajátításáról egy félév végi zárthelyi dolgozat megírása révén számolnak be a hallgatók (december 4-én), majd a félévet egy gyakorlati kutatómunkára épülő esszé leadása zárja le.

Az értékelés szempontjai:

- A szemináriumi beszélgetésekben való *aktív részvétel* (kérdések feltétele, hozzászólás) – 30 %
- Zárthelyi dolgozat* (villámkérdések és esszékérdések) megírása december 4-én – 40 %
- Félévzáró esszé* (kutatómunka eredményeinek összefoglalása) megírása és leadása január 8-ig – 30 %

Az érdemjegy kiszámítása:

- 86–100 % – jeles (5)
- 71–85 % – jó (4)
- 61–70 % – közepes (3)
- 51–60 % – elégséges (2)
- 0–50 % – elégtelen (1)

Kötelező irodalom:

Anthony Giddens (2008) *Szociológia* (Budapest: Osiris).

Ajánlott irodalom:

Eriksen, Thomas Hylland (2006) *Kis helyek, nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába* (Budapest: Gondolat).

Bourdieu, Pierre (2008) *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Tanulmányok* (Budapest: General Press).

During, Simon (1995): "A kritikai kultúrakutatás történetéről." *Replika*, 17–18: 157–180.

Vörös, Miklós (1994): "Határesetek: Az amerikai antropológia és szociológia kapcsolata történeti

perspektívában.” *Replika*, 15–16: 236–262.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Fogadóóra: szerdán az ebédszünetben, előzetes emailben történő bejelentkezés szükséges